

Volgens Art. 22 der Statuten bracht de Heer Dr. J. W. Chr. Goethart, als Conservator Herbarii en Bibliothecaris, het volgende verslag uit over den toestand van het Herbarium en de Bibliotheek over het Vereenigingsjaar 1899/1900:

M. H. en D.

Wat het herbarium betreft, kan ik mededeelen dat in het afgelopen jaar de vroeger aangevangen bezigheden geregeld werden voortgezet.

De bewerking van het materiaal voor de nieuwe editie van den *Prodromus Florae Batavae* is nu gevorderd tot aan het genus *Rubus*, dat thans door den heer *Vuyck* bestudeerd wordt.

De toename van het herbarium was weder zeer aanzienlijk en kwam tot stand, zoowel door schenkingen als door inzendingen. Het herbarium van wijlen ons medelid *H. W. Groll* wordt, naarmate het materiaal voor den *Prodromus* bewerkt wordt, mede ingeschikt in het Stamherbarium en dezelfde methode zal gevolgd worden met het inlandsche herbarium van onzen Oud-Voorzitter *R. B. v. d. Rosch* dat door den heer *J. Valckenier-Suringar* aan de Ned. Bot. Vereeniging werd afgestaan. Daar in dit herbarium inlandsche en buitenlandsche planten dooreen gerangschikt waren, moesten deze eerst van elkander gescheiden worden. Bij den grooten omvang van deze collectie nam dit werk vrij veel tijd in beslag en is eerst kort geleden ten einde gebracht. Ik zal dientengevolge eerst in een volgend verslag eenige mededeelingen kunnen doen over het belang van deze planten voor onze Vereeniging.

Het getal ingezonden planten was dit jaar zeer aanzienlijk en omvatte weder vele aanwinsten, zooals U uit het verslag van den Voorzitter zal zijn gebleken.

Evenals reeds in het vorige jaar hadden wij ook nu weder het genoegen talrijke inzendingen van niet-leden te ontvangen, waaronder ettelijke belangrijke planten en vele nieuwe vindplaatsen.

Ingezonden werden:

A. door de leden der Vereeniging:

Den Heer *A. J. M. Garjeanne* eene collectie planten van Venlo en Amsterdam; den heer *J. W. C. Goethart*

en door hem met de H.H. W. J. Jongmans, L. Vuyck en F. des Tombe verschillende collecties uit de omstreken van Mook en Middelaar, vroege voorjaarsplanten uit Zuid-Limburg, twee collectie's uit de omstreken van Roermond en Weert, benevens een aantal planten uit de Achttienhovensche venen, Venendaal enz.; den Heer E. Heimans verschillende planten van Zwolle, Deventer, Oldenzaal enz.; Meijuffr. A. Ogterop, eenige planten van Domburg en Middelburg; den Heer L. Rieter, eene verzameling planten uit de omstreken van Venlo; den Heer G. v. Vloten, eenige planten van Noordwijk en Doetinchem; den Heer L. Vuyck, collectie's uit Zuid-Limburg, Deventer, Mook en de omstreken van Leiden.

Bovendien werden nog enkele planten ingezonden door de heeren M. Greshoff, H. Heukels, H. J. Kok Ankersmit en W. W. Schipper, terwijl eindelijk nog genoemd moet worden eene kleine verzameling planten door de deelnemers aan de excursie's om Ter Apel bij gelegenheid van de daar in 1899 gehouden Zomervergadering, bijeengebracht.

B. Van niet-leden der Vereeniging mochten wij ontvangen, van den Heer C. A. Backer eene vrij uitgebreide collectie van de omstreken van Culemborg, Leerdam enz. benevens ettelijke planten uit andere streken van ons vaderland (Renkum, Harderwijk enz.); den Heer W. J. Jongmans behalve de door hem met den heer Goethart verzamelde en reeds genoemde planten nog eene verzameling Musci zoowel in de omstreken van Leiden als elders in ons land, vooral om Wageningen en Brummen bijeengebracht; Mevrouw Snellen eene verzameling planten van Breda en Alkmaar; den Heer E. A. Rovers ettelijke zeldzamere indigenen uit de omstreken van Valkenswaard; den Heer F. J. Struikenkamp eene verzameling planten van Oost-Voorne en een vrij groot aantal planten uit de omstreken van Leiden; den Heer F. des Tombe een aantal planten van Oost-Voorne en uit de omstreken van Leiden.

Kleinere verzamelingen of enkele exemplaren mochten wij nog ontvangen van de Heeren:

J. v. Baren, J. B. Bernink, H. Bolding, Buisman, Dee, W. C. van Embden, Hartevelt en Cosijn, R. Katz, H. Koning, H. v. d. Linden, J. Mulders, A. C. Oudemans, W. M. J. Borst Pauwels, H. W. Peteri, F. L. Risch, J. H. Scholten, P. Westerhoven, v. Wijngen en van Mej. van Schermbeek.

Door laatstgenoemde inzenders werd ons herbarium verrijkt met planten van Rotterdam, Denekamp, Tiel, Haarlem, Voorhout, Utrecht, Leiden, Amsterdam, Groningen, Arnhem, Deventer, Breda, Leerdam en Goes.

Deze talrijke inzendingen van niet-leden onzer Vereeniging zijn op zich zelf ongetwijfeld van zeer groot belang voor ons, maar bovendien zijn zij m. i. eene duidelijke aanwijzing dat de belangstelling in onze flora allengs in ruimer kring is opgewekt.

Het spreekt vanzelf dat dit door ons ten eerste wordt toegejuicht en vooral wanneer de resultaten door die verhoogde belangstelling verkregen aan ons Vereenigingsherbarium ten goede komen. Het is immers duidelijk dat slechts dan de uitkomsten van het floristisch onderzoek, verricht door personen buiten de Vereeniging staande, voor de bevordering van de kennis onzer flora het volle nut afwerpen wanneer zij met het reeds bijeengebrachte vereenigd worden tot één geheel. Als kern voor dat geheel is uit den aard der zaak het Herbarium onzer Vereeniging aangewezen. Aan onze leden nu de taak er met alle kracht toe mede te werken dat die kern ook op deze wijze worde vergroot.

Afgezien nog van het herbarium van den Bosch, dus alleen door inzendingen vermeerderde de omvang van onze verzameling in dit jaar met ongeveer 800 specimina.

Hoe welkom nu die toewas op zichzelf ook zij, er zijn toch ook schaduwzijden aan verbonden, waarop ik juist in dit jaar-

verslag meen te moeten wijzen omdat zij nu tot ernstig ongerief aanleiding beginnen te geven.

Het minst ernstige bezwaar is de vermeerdering van kosten voor het in orde maken en in orde houden, door die uitbreiding veroorzaakt. In de eerste plaats toch zal die vermeerdering niet zoo spoedig de draagkracht der Vereeniging te boven gaan en wanneer dit ook al eens het geval mocht worden, dan zullen er ongetwijfeld middelen gevonden worden om daaraan tegemoet te komen.

Ernstiger is het gebrek aan ruimte dat van de voortdurende uitbreiding van onze collectie het gevolg is.

Nu reeds kan een aanzienlijk deel onzer verzameling niet meer in het daarvoor bestemde lokaal geborgen worden en moest elders op min passende wijze worden opgesteld.

En dit bezwaar is te ernstiger daar ook in 's Rijks Herbarium alles overvuld is, zoodat er geen sprake van kan zijn een gedeelte van onze verzamelingen in andere lokalen van 's Rijks Herbarium onder te brengen.

Helaas kan ik geen middelen aangeven om het besproken bezwaar uit den weg te ruimen, maar het is duidelijk dat binnen kort maatregelen zullen moeten beraamd worden om uitbreiding van het Herbarium mogelijk te maken.

Zooals op de vorige Zomervergadering werd besloten is nu een begin gemaakt met het ophechten en nummeren van de planten in ons herbarium. Hoewel daarmede eerst in het voorjaar een begin gemaakt kon worden zijn toch nog behalve de $\pm$ 800 ingekomen planten ruim 500 exemplaren uit het Stamherbarium in gereedheid gebracht, zoodat er vooruitzicht bestaat het herbarium langzamerhand geheel in eenen behoorlijken toestand te kunnen brengen, al zal dat dan ook geruimen tijd duren.

Ten slotte wil ik nog even wijzen op twee maatregelen die tegelijkertijd eene verbetering en eene bezuiniging zijn.

Ik meen het aannemen van het papier van 's Rijks Herbarium als model voor onze verzameling, en het invoeren van

linnen banden met klemsluiting inplaats van lederen riemen. Tengevolge van den eersten maatregel toch kunnen wij telkens naar behoefte papier van 's Rijks Herbarium overnemen dat bovendien zeer zeker de voorkeur verdient boven het tot dusverre bij ons gebruikelijke, terwijl de tweede maatregel eene bezuiniging beduidt van ongeveer 50 cts. per portefeuille.

Evenals in de laatste jaren immer gebruikelijk, zal ook nu een uitvoeriger verslag over onze boekerij in de Wintervergadering worden uitgebracht en wil ik hier alleen vermelden dat de bibliotheek zich in goeden toestand bevindt en eene aanmerkelijke uitbreiding onderging door het invoegen der werken uit de nalatenschap van Prof. W. F. R. Suringar en van die van wijlen den heer Groll, terwijl ook ons ruilverkeer wederom werd uitgebreid. Terugziende op het achter mij liggende jaar moet ik erkennen dat het voor de uitbreiding onzer verzamelingen zeer voorspoedig is geweest. Ik veroorloof mij de voortdurende medewerking der leden in te roepen opdat ook voortaan onze planten- en boekenschat zoo veel mogelijk worde uitgebreid.

Volgens Art. 17 der Statuten werd door den Secretaris-Penningmeester, Th. H. A. J. Abeleven, rekening en verantwoording gedaan van zijn gehouden beheer over het Vereenigingsjaar 1899/1900.

De rekening met de bescheiden werd door de Heeren Dr. P. Woltering en W. J. Jongmans nagezien, in orde bevonden en tot ontlasting van den penningmeester door hen geteekend.